

Lausunto

16.06.2025

Asia: VN/19841/2024

Lausuntopyyntö Ulosottolaitoksen toimipaikoista ja niiden tehtävistä annetun oikeusministeriön asetuksen muuttaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

OIKEUSHALLINNON HENKILÖKUNTA OHK RY

LAUSUMA

PERSONALFÖRENINGEN VID JUSTITIEFÖRVALTNINGEN PJF RF

16.6.2025

ESITYS ULOSOTTOLAITOKSEN TOIMIPAIKOISTA JA NIIDEN TEHTÄVISTÄ ANNETUN
OIKEUSMINISTERIÖN ASETUKSEN MUUTTAMISESTA VN/19841/2024

Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry (jäljempänä OHK ry) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Oikeusministeriön toimipaikkoja ja niiden tehtävistä koskevassa esityksessä/muistiossa verkostomuutoksen perusteeksi esitetään liki yksinomaan tilaohjelman tehostamista ja sitä kautta arvioitua toimitilakustannusten säästöä. Valtakunnanvoudin kansliassa valmistellussa esityksessä toiminnallisuuden arviointia oli edes jollain tasolla yritetty tuoda esille, mutta ministeriön muistiossa muun muassa toimipaikkaverkoston kehittäminen on merkittävä osa hallitusohjelman tavoitteen pohjalta laadittua oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaa. Järjestöpuolen edustajat eivät ole vastustaneet selvien ”kylmäasemien” lakkauttamista, mutta halunneet tarkempia lisäselvityksiä nyt lakkautusuhan alla olevista, mutta miehitettyjen tilojen käyttöasteista ja muun muassa käyntiasteiden määrästä. Pyydämmekin edelleen huomioimaan lausuntokierroksella 27.9.-15.11.2024 henkilöstöjärjestöjen lausumissa esitettyä.

Ministeriön muistiossa tukeudutaan tiiviisti vuonna 2021 hyväksyttyyn toimitilastrategiaan ja laitoksen mukana olemiseen Palvelu- ja toimitila -verkkouudistuksessa. Kansalaisten palvelun todetaan järjestyvän enimmäkseen etäpalveluyhteyksin. Digitaalisten palvelujen lisääntyvä käyttöönottokin esitetään asiakaspalvelunäkökulman sijasta säästövelvoitteiden täyttämisenä.

Toimipaikkaverkoston karsimista perustellaan henkilöstön laajalla etätyömahdollisuudella ja sitä kautta nykyisten toimitilojen alentuneella käyttöasteella. Tämän lausuntokierroksen aikana Ulosottolaitoksen etätyö/monipaikkaisen työn ohjeistuksen laadinta on vielä kesken, joten on vaikea muodostaa käsitystä siitä, minkälaiseksi henkilöstön asema ja valintamahdollisuudet tulevat olemaan. Ministeriön muistiossa huomiota herättää näkemys siitä, että ulosoton toimitilojen matala käyttöaste mahdollistaa lakkautettavissa toimipaikoissa työskentelevän henkilöstön siirtymisen olemassa oleviin toimitiloihin. Näkökulma ei nytkään ole henkilöstö- tai asiakaslähtöinen, vaan näin toimimalla välttään korvaavien tilojen hankkimiselta ja lisäkuluilta.

Vaikka tiedossa ei ole tulevan etätyö/monipaikkaisuusohjeistuksen sisältöä, esityksessä nähdään silti jo henkilöstömäärän lisääntymisellä jäljelle jäävissä toimipaikoissa vaikutuksiltaan positiivisena, yhteisöllisyyden edistämisenä sekä tiedonkulun parantumisenä ja työhyvinvoinnin lisääntymisenä. Epäilyksemme onkin, että työpaikalla veloitetaan olemaan ainakin 1-2 päivää viikossa ja kun lakkautettavista toimipaikoista siirretään virkapaikkamäärityksen vuoksi väkeä jääviin toimipaikkoihin, edessä lienee vähintään jonkinlaisen tilavarausjärjestelmän luominen. Tilojen määrässä ja varausjärjestelmän luomisessa tulee myös huomioida uudet perehdytettävät ja ne henkilöt, jotka haluavat olla/joiden on työn luonteen vuoksi pakko olla pääosin virkapaikalla. Valtiotyönantaja on kuitenkin sitoutunut järjestämään jokaiselle virkamiehelleen työpisteen virkapaikakseen määritellyssä tilassa. Tiloja luotaessa monipaikkaisuutta varten, on tiloissa nähdäksemme tehtävä erilaisia kulkurajoituksia ja lukitusratkaisuja, joilla niilläkin on oma kustannusvaikutuksensa.

Kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun nimissä kuulostaa perin ikävältä, että Ulosottolaitos katsoo voivansa velvoittaa esimerkiksi ensikertalaiset/muutaman kerran vuodessa asioivat asioimaan ulosoton toimipaikassa pitkänkin välimatkan päässä. Voi vain miettiä, miten esimerkiksi ”ensikertalaiset” motivoituvat tämän kaltaisesta asiakaspalvelusta. Etenkin, jos asiakas on nuori, selvästi ikääntynyt, maahanmuuttaja tms. Matkustaminen maksaa ja onko se edes mahdollista julkisilla kulkuvälineillä keskustojen ulkopuolella? Onko pitkän matkan vaihtoehto todellakin suoraan omatoiminen perehtyminen laitoksen digitaalisiin palveluihin, ovatko digitaaliset palvelut riittävän asiakaslähtöisiä (ymmärrettävyys, kielikysymykset, yhteyksien toimivuus) tilanteessa, jossa asiakkailta on yleensä selkä seinää vasten -tilanne?

Oikeusministeriön hallinnonalalla kestävän kehityksen tekoja voidaan selvemmin ja näkyvimmin toteuttaa matkustuksen vähentämisellä. Koulutusta ja kursseja on siirretty sähköiseen verkkoon. Nyt kuitenkin Ulosottolaitoksen toimipaikkojen vähennys lisää selvästi autoilua pakollisten ulosottotoimenpiteiden suorittamiseksi. Muistiossa puhutaan uusista työtavoista ja työn uudelleenjärjestelemissä torjumaan ja vähentämään muutoksesta aiheutuvia haittoja, mutta keinoja ei avata tarkemmin. Toiminnallisuuden sijaan vedotaan jälleen säästöjen aikaan saamiseen.

Outi Ahonen

OHK ry:n puheenjohtaja

Ahonen Outi
Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry